

การศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในโดยใช้
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*

A STUDY OF NEEDS FOR INTERNAL SUPERVISION BY USING
THE PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY FOR EDUCATIONAL
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER OFFICE OF THE BASIC
EDUCATION COMMISSION IN THE NORTHEASTERN REGION
OF THAILAND

สันติ หัตถ์

Santi Hadtee

สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

Suwat Julsuwan

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: tap_tip88@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติแบบเจาะจง และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 750 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 5 กระบวนการ ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายใน การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายใน การดำเนินการนิเทศภายใน การกำกับ ติดตามการนิเทศภายใน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ผลการประเมินกระบวนการนิเทศภายใน

* Received 20 August 2020; Revised 11 September 2020; Accepted 13 September 2020

โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการศึกษา พบว่า กระบวนการนิเทศภายในมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ
2) ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า ความต้องการในการพัฒนา
กระบวนการนิเทศภายใน โดยการวิเคราะห์ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ ลำดับที่
1 การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายใน ลำดับที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายใน ลำดับที่ 3 การ
วางแผนการนิเทศภายใน ลำดับที่ 4 การประเมินผลการนิเทศภายใน และ ลำดับที่ 5 การกำกับ
ติดตามการนิเทศภายใน

คำสำคัญ: การนิเทศภายใน, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา,
ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purposes of this research were 1) to study process of internal supervision via professional learning community for extension schools 2) to study of needs of internal supervision via professional learning community for extension schools. The sample of this research consisted of experts in education 5 by purposive sampling techniques and a sample of 750 school administrators and teachers under the Office of the Basic Education Commission in the Northeast Region by multi-stage random sampling. The research instruments were assessment forms and questionnaires. The statistics for data analysis were mean, standard deviation and the priority need of index. The results of the research showed that 1) Internal supervision process using professional learning communities for educational opportunity expansion schools consists of 5 processes Internal supervision planning, Establish internal supervision strategies, Internal supervision operations, Inspective checking Internal supervision, and evaluation of internal supervision. The assessment results of the process of internal supervision via professional learning community for extension schools, it was found that internal supervision process is at the highest level. And 2) The priority need for internal supervision processes using the learning community for educational opportunity expansion schools, it was found that the need for the development of internal supervision process The analysis priority needs of index $PNI_{modified}$, index can be arranged in the following order: Ranking No. 1 Establish internal supervision strategies, No. 2 Internal supervision operations, No. 3

Internal supervision planning, No. 4 evaluation of internal supervision, and No. 5 Inspective checking Internal supervision.

Keywords: Internal Supervision, Professional Learning Community, Educational Opportunity Expansion Schools, Need

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ เป็นกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถยืนหยัดได้อย่างสง่างามในประชาคมโลก การวางรากฐานของระบบการศึกษา และโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มั่นคง ยั่งยืน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างคนในอนาคตที่มีคุณภาพ ให้ความรู้ความสามารถ มีอาชีพที่มั่นคง กอปรด้วยสมรรถนะที่สามารถแข่งขันได้ในประชาคมโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย วิธีการหนึ่งในการพัฒนาคือ การนิเทศซึ่งเป็นหัวใจของการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องร่วมมือร่วมใจกันดำเนินการพัฒนางานทุกด้านในสถานศึกษา (กรรองทอง จิระเดชากุล, 2550) ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาควรเร่งรัดให้มีการสร้างมาตรฐานการประเมินผลการเรียนในสถานศึกษาทุกแห่ง โดยเฉพาะมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนต้องมีการส่งเสริม ดูแล นิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน มิใช่ปล่อยให้ครูผู้สอนเป็นผู้วินิจฉัยและดำเนินการตามอรรถศาสตร์เช่นที่เป็นอยู่โดยทั่วไป ทำให้ผู้เรียนเลื่อนชั้นไปโดยไม่มีมาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการทำงานที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิชิต ฤทธิจรรยา และคณะ, 2552) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ดวงแก้ว ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน พบว่า ในงานวิจัยได้เสนอปัญหาของการนิเทศการเรียนการสอนไว้ ดังนี้ 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ พบปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของคณะกรรมการการนิเทศ การขาดการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ และไม่ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือความต้องการอย่างแท้จริงของครูผู้รับการนิเทศ รวมถึงขาดการเตรียมบุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศอย่างเหมาะสมทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 2) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและเวลาในการนิเทศของผู้บริหาร และครูผู้นิเทศ อีกทั้งผู้รับการนิเทศไม่มีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศ และไม่ได้รับการสะท้อนการนิเทศจากผู้นิเทศ และ 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ส่วนใหญ่

เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดการกำกับติดตามและประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และไม่มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน (รัตนา ดวงแก้ว, 2554)

ครูคนเดียวไม่สามารถสร้างการเรียนรู้ให้ครบถ้วนเพราะครูเกิดมาในวิถีของการสอน ไม่ใช่การเรียนรู้ที่แท้จริง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู (Professional Learning Community : PLC) คือทางออกของปัญหา ที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าการคิดคนเดียว ทำคนเดียว จะต้องแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (วิจารณ์ พานิช, 2555) สอดคล้องกับ Eye and Netzer ที่กล่าวว่าการเรียนการสอนถือเป็นหัวใจของระบบโรงเรียนและคุณภาพของการปฏิบัติ การนิเทศภายในสถานศึกษาต้องมีการทบทวน ปรับปรุงพัฒนาระบบนิเทศภายในให้เหมาะสมโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรืออื่น ๆ มาทดลองปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้เหมาะสม (Eye, Glen G., & Netzer, Lanore A., 1965) ซึ่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู มีความสำคัญคือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เป็นเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำและขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิบัติการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่ครูร่วมกันดำเนินการ หัวใจของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้นอยู่ที่การเรียนรู้ที่ฝังอยู่ในการทำงานของครู ครูร่วมกันคิด ร่วมกันทำและร่วมกันตีความ ทำความเข้าใจ ผลที่เกิดขึ้น แล้วนำมาคิดหาวิธีปรับปรุงการเรียนรู้ของศิษย์ วรเย็นเป็นวัฏจักรไม่รู้จบจะเป็นหนทางที่ต่อเนื่องและยั่งยืนของการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2557) โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู เริ่มจากครูร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระบุปัญหาและอุปสรรค เรียนรู้และสร้างค่านิยมร่วมกัน การตรวจสอบผลการนำไปใช้และสะท้อนผล แลกเปลี่ยนความสำเร็จ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2554) (ศักดิ์ชัย ภูเจริญ, 2558) (Hord, Shirley M., 1997)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะช่วยในการพัฒนาครู ทำให้คณะครูร่วมมือกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น พร้อมทั้งมีการแบ่งปันวิธีการสอนที่เห็นผลชัดเจน โดยการร่วมสนทนาเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับปัญหาการสอนของตน เพื่อขอความช่วยเหลือแนะนำจากเพื่อนร่วมงาน (DuFour, R., & Mattos, M., 2013) ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูได้มีการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันบทบาทของการเป็นที่เลี้ยง (Mentor) ที่ปรึกษา (Advisor) หรือ ผู้เชี่ยวชาญ (Specialist) ซึ่งนำไปสู่การชี้แนะการปฏิบัติให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาการสอนและความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน นอกจากนี้ ครูยังพูดคุยสนทนากัน เพื่อสะท้อนการปฏิบัติงานการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ครูเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอน ตรวจสอบคุณภาพการปฏิบัติงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน (Stoll, L. et al., 2006)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยาย

โอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปในโรงเรียนและเพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รายละเอียดของวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งได้เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน และประเมินความเหมาะสมกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ โดยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน มีข้อความจำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 2 สอบถามความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีข้อความจำนวน 23 ข้อ ซึ่งได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Item - Objective Congruence Index: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความ

อนุเคราะห์ให้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และประเมินความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศภายใน จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ (Content Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศภายใน โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐาน

ระยะที่ 2 ศึกษาความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงเรียนทั้งหมดจำนวน 7,083 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 375 คน และครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 375 คน รวมทั้งสิ้น 750 คนโดยเทียบจำนวนประชากรกับขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W., 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Item - Objective Congruence Index: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 2) ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item total Correlation) ในแต่ละข้อกับคะแนนรวมรายด้าน โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง 0.28 - 0.83 และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง 0.31 - 0.86 และ 3) ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.89 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับโรงเรียน และดำเนินการขอหนังสือราชการในการเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการฝากเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนช่วยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยทำการจัดส่งไปและส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 750 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยใช้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index _{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) โดยใช้สูตรดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$$

I แทน ระดับการนิเทศภายในของสภาพที่พึงประสงค์

D แทน ระดับการนิเทศภายในของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.1 ผลการศึกษากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพบว่า มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผนนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) การประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) การประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การดำเนินการ

นิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.49) การวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.72$, S.D. = 0.49) การกำกับ ติดตามการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.53) การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.43) และการประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.54)

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.35$, S.D. = 0.54) การกำกับ ติดตาม การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.30$, S.D. = 0.50) การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.28$, S.D. = 0.66) การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.26$, S.D. = 0.55) และการประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.54) สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.60) การวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.65) การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.60) การประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.04$, S.D. = 0.80) และการกำกับ ติดตามการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.80$, S.D. = 0.80) และความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เรียงตามลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้แก่ ลำดับที่ 1 การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับที่ 3 การวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลำดับที่ 4 การประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และลำดับที่ 5 การกำกับ ติดตาม การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษากระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า กระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผนกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) การกำกับ ติดตาม การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) การประเมินผลการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และผลการประเมินกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการสังเคราะห์เอกสาร หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cogan ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การวางแผนและการสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่างครูและผู้นิเทศ การกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศ การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน การสังเกตการณ์สอน การร่วมกันประชุมปรึกษาหารือและการปรับปรุง (Cogan, Morris L., 1972) สอดคล้องกับแนวคิดของ Harris ได้นำเสนอแนวคิด กระบวนการในการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนในการปฏิบัติงาน โดยมี การวางแผน กำหนดจุดมุ่งหมายและการคาดหวังผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น มีการจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน กำหนดหลักเกณฑ์ จัดหาทรัพยากร สร้างความสัมพันธ์ของงานและการมอบหมายหน้าที่ในการทำงาน ผู้นำต้องมีบทบาทในการวินิจฉัยสั่งการและตัดสินใจ รวมถึงการให้กำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน มีการกำกับติดตามควบคุมการปฏิบัติงาน และมีการตรวจสอบควบคุมผลการปฏิบัติงาน มีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงาน (Harris, Ben M., 1985) สอดคล้องกับแนวคิดของ Beach and Reinhartz กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมครูให้มีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาความองงามในวิชาชีพในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลสูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน ความองงาม และการพัฒนาดังกล่าวขึ้นอยู่กับระบบที่มีพื้นฐานแนวคิดเชิงบวก ความไว้วางใจ และการให้การสนับสนุนความพยายามของครูในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนในชั้นเรียน (Beach, D.M., & Reinhartz, J., 2000) ซึ่งกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายใน การสร้างทีมงานในการนิเทศภายในโดยใช้ทีมเป็นฐาน การให้ความรู้ทีมงานนิเทศภายใน การปฏิบัติการนิเทศภายในโดยการสอนและการสะท้อนผลการนิเทศภายในทีมงาน และการประเมินผลการนิเทศภายในร่วมกันในทีมงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Acheson and Gall ได้เสนอหลักการแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนของการนิเทศภายใน ประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศโดยผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ

การดำเนินการนิเทศเป็นการสังเกตการสอนต้องดำเนินการต่อจากขั้นตอนของกระบวนการวางแผน และมีการประชุมเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับและร่วมกันเกี่ยวกับปัญหาที่พบและหาวิธีการหรือแนวทางแก้ไข (Acheson, K., & Gall, M., 2003) สอดคล้องกับแนวคิดของ กมล ภู่งประเสริฐ ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในที่มีหลักการให้บุคลากรทุกคนรับผิดชอบในการนำสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานการศึกษาร่วมกัน ทุกคนจึงต้องร่วมกันคิด ร่วมกันทำเพื่อให้สถานศึกษาสามารถพึ่งตนเองได้ในทางวิชาการ แต่ละคนเป็นผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศตามความสามารถเฉพาะตัวในแต่ละด้าน 2) การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศภายใน วิธีการที่จะนำไปใช้ควรเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน เช่น การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิด ความรู้ความเข้าใจจากการอ่าน การค้นคว้า การได้ไปประชุม อบรม สัมมนาปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ การสาธิตรูปแบบการสอนเพื่อช่วยกันค้นหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้เป็นรูปแบบของสถานศึกษาร่วมกัน การประชุมระดมสมองที่ไม่ต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์กันโดยตรง ฯลฯ 3) การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และ 4) การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยถือเป็นปัญหาของสถานศึกษาโดยส่วนรวม (กมล ภู่งประเสริฐ, 2547) สอดคล้องกับ กรองทอง จิตรเดชากุล ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้วางแผนนิเทศภายในโรงเรียน มีระบบการวางแผนนิเทศอย่างมียุทธศาสตร์ มีระบบการจัดการที่เน้นพัฒนาครูและนักเรียน มีระบบการติดตามประเมินผลที่เน้นผลงานครู และมีระบบการเผยแพร่และขยายผล (กรองทอง จิตรเดชากุล, 2550) สอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ขั้นตอนให้ความรู้ในสิ่งที่ต้องปฏิบัติ ขั้นตอนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ขั้นตอนบำรุงขวัญกำลังใจ เป็นการเสริมแรงเพื่อให้ผู้ปฏิบัติการนิเทศมีขวัญกำลังใจและมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขั้นตอนการประเมินผลการปฏิบัติงานนิเทศภายในทั้งผู้บริหารและผู้รับการนิเทศร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงาน (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551) และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา ขั้นตอนการวางแผนและกำหนดทางเลือก ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการ ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวางแผนการนิเทศภายใน การกำกับ ติดตาม การนิเทศภายใน การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายใน การดำเนินการนิเทศภายใน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ตามลำดับ สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายใน การวางแผนการนิเทศภายใน การดำเนินการนิเทศภายใน การประเมินผลการนิเทศภายใน และการกำกับ ติดตาม การนิเทศภายใน ตามลำดับ และความต้องการจำเป็นของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เรียงตามลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ได้แก่ ลำดับที่ 1 การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายใน ลำดับที่ 2 การดำเนินการนิเทศภายใน ลำดับที่ 3 การวางแผนการนิเทศภายใน ลำดับที่ 4 การประเมินผลการนิเทศภายใน และลำดับที่ 5 การกำกับ ติดตาม การนิเทศภายใน ตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการโดยกำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูคนอื่น ๆ ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะนิเทศเป็นผู้นิเทศภายในโรงเรียน มีการแต่งตั้งผู้นิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรโดยออกเป็นคำสั่งของโรงเรียน พร้อมกับกำหนดหน้าที่ให้ปฏิบัติอย่างชัดเจนและพัฒนาผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน จึงทำผู้นิเทศภายในมีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศเบื้องต้นอยู่บ้างแล้ว แต่ยังต้องให้ความสำคัญในกระบวนการของการกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในเพิ่มมากขึ้น จึงจะทำให้การนิเทศภายในมีความประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Glickman, Gordon, & Ross-Gordon ได้เสนอแนวคิดว่า ผู้นิเทศควรมีคุณลักษณะสำคัญ คือ ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนและสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาขาดประสิทธิผลในการดำเนินการ และความเข้าใจถึงคุณลักษณะของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ มาตรฐานความสำเร็จของสถานศึกษา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานการศึกษา (Glickman, C.D., Gordon, S.P. & Ross-Gordon, J.M., 2013) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กำพล วิลาลัย ได้ศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน พบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน มีการเตรียมบุคลากร มีการเตรียมงบประมาณและเครื่องมือสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียน การกำหนดช่วงเวลาการนิเทศภายในโรงเรียนและมีการเตรียมการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศภายในโรงเรียนโดยครูมีส่วนร่วมเกือบทุกขั้นตอน ยกเว้นไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน ปัญหาที่พบ คือ ครูมีภาระงานมากจึงไม่มีเวลาเพียงพอในการให้คำแนะนำในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ และไม่สามารถกำหนดช่วงเวลาการนิเทศภายในที่เหมาะสมได้ (กำพล วิลาลัย, 2549) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิณทราน์ อุปาทั้ง ได้ศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า การนิเทศภายในมีการกำหนดและแจ้งนโยบายการนิเทศภายใน มีการเตรียมบุคลากร มีการวางแผนการนิเทศ มีการจัดทำแผนงาน โครงการ มีการเตรียมเครื่องมือ และมีการเตรียมการประเมินผลและสรุปผลการนิเทศอย่างครบถ้วน แสดงให้เห็นถึงความตระหนักและให้ความสำคัญกับการนิเทศภายใน (จิณห์ธัญญา อุปาทั้ง, 2551) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธชาติ แสนอุบล ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า ปัญหาของการดำเนินการการนิเทศภายในของโรงเรียน มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนเตรียมการ ด้านการดำเนินการปฏิบัติตามแผน ด้านการกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติการ และด้านการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ (พุทธชาติ แสนอุบล, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ ทับสุลี ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของระบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของระบบการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (ญัฐพงศ์ ทับสุลี, 2559) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิศ ไชยศิริรินทร์ ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (อิส ไชยศิริรินทร์, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การกำหนดกลยุทธ์ในการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) การประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) การประเมินผลการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และผลการประเมินความเหมาะสมกระบวนการของการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของกระบวนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เรียงตามลำดับค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เรียงตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยที่สุด ได้แก่ 1) การกำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) การดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) การวางแผนการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) การประเมินผลการนิเทศภายในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 5) การกำกับ ติดตาม การนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามลำดับ สำหรับข้อเสนอแนะ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดกลยุทธ์การ

นิเทศภายในเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ การดำเนินการนิเทศภายใน การวางแผนการนิเทศภายใน การประเมินผลการนิเทศภายใน และการกำกับ ติดตาม การนิเทศภายใน ตามลำดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูในพื้นที่โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างแท้จริง และทำให้กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพที่ดีและจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิผลที่ดีขึ้นอีกด้วย และ 2) ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาดูการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- กรองทอง จิระเดชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- กำพล วิลลาชัย. (2549). การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาลูกสูตร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณห์ธัญญา อูปาหัง. (2551). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาลูกสูตร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัช. (2551). การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 5). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐพงศ์ ทับสุลิ. (2559). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในโดยใช้ทีมงานเป็นฐานสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคต:การศึกษาในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 21 กรกฎาคม 2562 จาก <http://thaipublica.org/2014/10/prasert-thaisf-education-reform/>
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ และคณะ. (2552). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พุทธชาติ แสนอุบล. (2561). ศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- รัตนา ดวงแก้ว. (2554). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ตถาตาทับลิเคชั่น.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2558). ภาวะผู้นำของผู้บริหาร. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2557). ชุมชนเรียนรู้ของครูเพื่อศิษย์. เรียกใช้เมื่อ 9 สิงหาคม 2562 จาก <http://www2.it.kmutnb.ac.th/FileDL/113255718192.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการทำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2552). ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษา 3 ระดับ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). การประเมินศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พรินทิวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อติศ ไชยศิริรินทร์. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Acheson, K., & Gall, M. (2003). *Clinical supervision and teacher development: Preservice and inservice applications* (5th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Beach, D.M., & Reinhartz, J. (2000). *Supervisory leadership: Focus on instruction*. Boston: Allyn and Bacon.
- Cogan, Morris L. (1972). *Clinical supervision*. Boston: Houghton Mifflin.
- DuFour, R., & Mattos, M. (2013). How do principals really improve schools? *Educational Leadership*, 70(7), 34 - 40.

- Eye, Glen G., & Netzer, Lanore A. (1965). *Supervision of instruction: a phase of administration*. New York: Harper & Row.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P. & Ross-Gordon, J.M. (2013). *Supervision and instructional leadership: A developmental approach*. (9th ed.). Mass: Pearson Education.
- Harris, Ben M. (1985). *Supervisory behavior in education*. (3rd ed.). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Hord, Shirley M. (1997). *Professional Learning Communities: Communities of Continuous Inquiry and Improvement*. Austin: Southwest Educational Development Laboratory.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Stoll, L. et al. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Education Change*, 7(4), 221 - 258.